

S V I A T K Y B E Z O D P A D U

Počas roka sa strieda mnoho sviatkov, ktoré sú často spojované s rôznymi dekoráciami, kvetmi či darčkovými baleniami.

Pozornosť budeme venovať:

Dekoráciám
Sviečkam
Kvetom
Baleniu darčkov
Darčekom

Tento materiál je určený pre každého, kto hľadá spôsoby ako predchádzať zbytočnému odpadu. Zároveň prináša inšpirácie pre školy a organizácie, ktoré počas roka pripravujú aktivity pre žiakov a študentov a ich cieľom je minimalizovať množstvo odpadu.

Hlavný partner projektu

Projekt realizujú

PREHĽAD SVIATKOV

FEBRUÁR

14.2

VALENTÍN

MAREC

21.3

DEŇ VODY

APRÍL

22.4

DEŇ ZEME

JÚN

1.6
DEŇ DETÍ

30.6
KONIEC
ŠKOLSKÉHO
ROKA

NOVEMBER

1.11

DUŠIČKY

DECEMBER

6.12

MIKULÁŠ

VIANOČNÉ A
NOVOROČNÉ
SVIATKY

JANUÁR

NARODENINY

MENINY

V Ý Z D O B A A D E K O R Á C I E

Počas roka využívame rôzne príležitosti ako si zútulniť a ozvláštniť svoje okolie. Je to tiež priestor tematicky naladiť žiakov a študentov a zapojiť ich do úpravy prostredia v ktorom trávia mnoho hodín.

Školu meníme počas školského roka a začíname s jeseňou. Pri tvorbe využívame prírodniny, oslavujeme úrodu a pripravujeme sa aj na Halloween, ktorý vystrieda zima spojená s Mikulášom a Vianočnými sviatkami. Po návrate do školy nás inšpiruje Valentín, prichádzajúca jar s Veľkonočnými sviatkami.

Myslíme však aj na to, čo sa stane s dekoráciami keď poslúžia svojmu účelu.

Používajme dekorácie ktoré vieme **kompostovať alebo dať na recykláciu**. Aby prírodné materiály mohli byť skompostované:
nospájajme ich taviacou pištolou
používajme ekologické farby a snažme sa materiály veľmi nekombinovať (napr. plast a prírodniny)

Keď vytvárame výstavky z ovocia či zeleniny, nepodporujme plytvanie potravinami. Nájdime spôsob ako ho využiť alebo ho nezabudnime skompostovať.

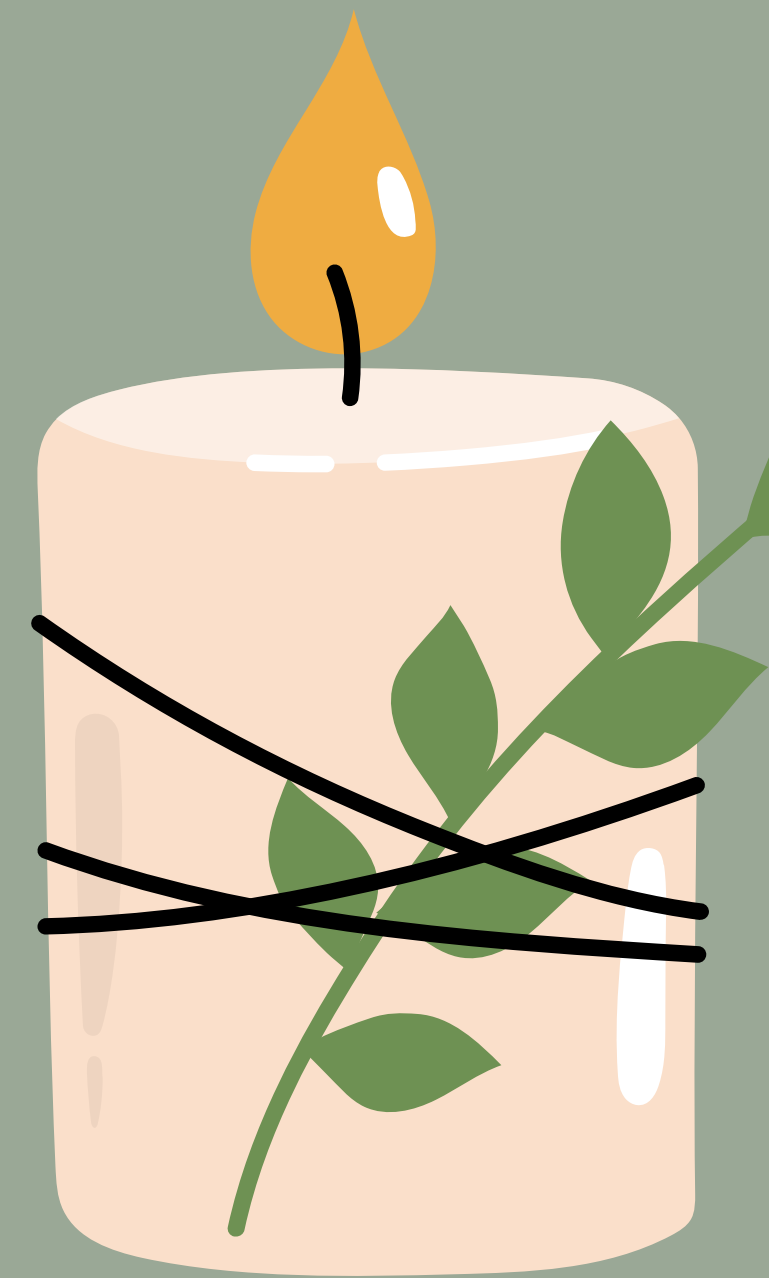
S V I E Č K Y A S V E T I E L K A

Sviečky nájdeme na stole pri romantickej večeri, adventný veniec, osvetlenie vianočného stromčeka, na narodeninovej torte alebo dokonca sviečky na hrobch.

Avšak nie je sviečka ako sviečka. **Dajme prednosť sviečkam z prírodných voskov** - ideálny je včelí keďže si sviečku môžeme zakúpiť od miestneho včelára a tá nemusí putovať do našej domácnosti min. cez pol Európy.

Obmedzme používanie **čajových sviečok** v hliníkových kahancoch ako aj v plastových. Vytvárajú zbytočný odpad, ktorý by vzniknúť nemusel. Navyše plastové kahance po vytriedení putujú na energetické zhodnotenie - nie je možné ich použiť na výrobu nových plastov.

Na cintoríne v bratislavskej Vrakuni sa 9 kubíkový kontajner zaplní za 3-4 dni. Počas jednej z analýz sa v ňom našlo **30 kíl plastových kahancov** ([viac sa dozviete tu](#)). Pritom stačí nájsť vhodnejšiu alternatívu bez plastového obalu.

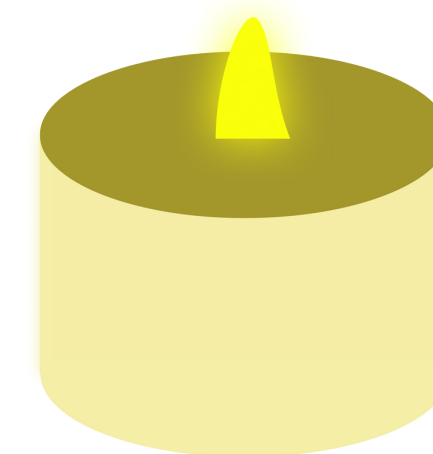
S V I E Č K Y A S V E T I E L K A

Nevyhorené sviečky patria do zmesového odpadu. Na Slovensku však existuje firma, ktorá sa venuje recyklácii parafínového vosku. O tom, čo firma **REPARAF** s voskom robí sa dozviete tu.

Nový problém predstavujú najmä **LED sviečky** - netreba zabúdať že ide o **nebezpečný odpad**. Mnohé (najmä na cintorínoch) umiestňujeme do exteriéru **bez ohľadu na bezpečnostné opatrenia a preto je ich životnosť extrémne krátka**. Patria na špeciálne zberné miesta a skôr než ich vyhodíme dajme prednosť výmene batérií.

Výmena batérií môže byť síce finančne náročnejšia ako kúpa novej sviečky - pokiaľ však chceme predchádzať vzniku odpadu a zároveň chrániť prírodné zdroje je to potrebné.

LED svetielka s obľubou používame do dekorácií a často sú napájané batériami. **Vybité batérie** nezabudnime odovzdať na zberné miesta a podľa možností ich **nahradíme nabíjateľnými**.

KVETY A KYTICE

Premýšľali ste nad tým odkiaľ sa v kvetinárstvách pochádzajú a ako boli vypestované?

Dovážajú ich z Afriky či Ázie. Mnohé sú pestované s použitím rôznych agrochemikálií, ktoré sú na území EÚ zakázané. Pestované na miestach kde trpí príroda aj obyvatelia nedostatkom vody. Viac informácií [nájdete tu](#).

Naučme sa využívať lokálne sezónne kvety a prírodniny - napr. kvety čo si vypestujeme sami v školskej záhrade, alebo črepníkové rozmnožené z odrezkov. Vymeňme návštevu kvetinárstva za lokálnu kvetinovú farmu.

Namiesto plastových a textilných kvetov uprednostnime sušené kvety. Vyberajme rezané kvety, ktoré majú dlhú životnosť aj po odrezaní. Doplníme kytice prírodninami z lesov či lúk a inšpirujme sa jesennou a zimnou krajinou. Nepoužívajme plastové ozdoby či stuhy alebo rôzne flitre s v spreji na zvýraznenie kytice.

KVETY A KYTICE

Pri organizácii osláv či na konci školského roka, poprosme účastníkov, aby zvážili kúpu kytice z dovezených kvetov.

Pozvaní sa môžu zorganizovať a kúpiť spoločné kvety, môžeme uprednostniť črepníkové kvety, alebo podporu konkrétneho občianskeho združenia v našom mene sumou, ktorú by použili na nákup kytice.

Ani kúpa rastliny v kvetináči nie je zárukou malého dopadu na životné prostredie pokiaľ bola dovezená zo zahraničia.

Pri tvorbe ikebán či vencov (napr. adventných, veľkonočných alebo dušičkových), **nepoužívajme aranžovaciú hmotu či polystyrén**. Základy vencov môžeme vytvoriť napr. z popínavých rastlín, slamy či vrbového prútia.

V minulosti sa používal na tvorbu kytíc a ikebán kovový ježko- tzv. kenzan a v nových domácnostiach by sme ho ešte vedeli nájsť. Je to ideálna alternatíva, ktorá predlžuje životnosť samotných kvetov,

B A L E N I E D A R Č E K O V

Balenie darčiekov je hotová veda, či dokonca umenie. Rovnako kreatívny pri výbere darčeka môžeme byť aj pri jeho balení s čím nám pomôže internet

Aby bolo balenie čo najekologickejšie:

použiť čo najmenej obalového materiálu

namiesto darčekového papiera použiť **noviny, letáky, plágáty**

nahradiť darčkový papier šatkou, alebo kusom látky - japonská technika furoshiky

používať stuhy - vyhnúť sa používaniu lepiacej pásy

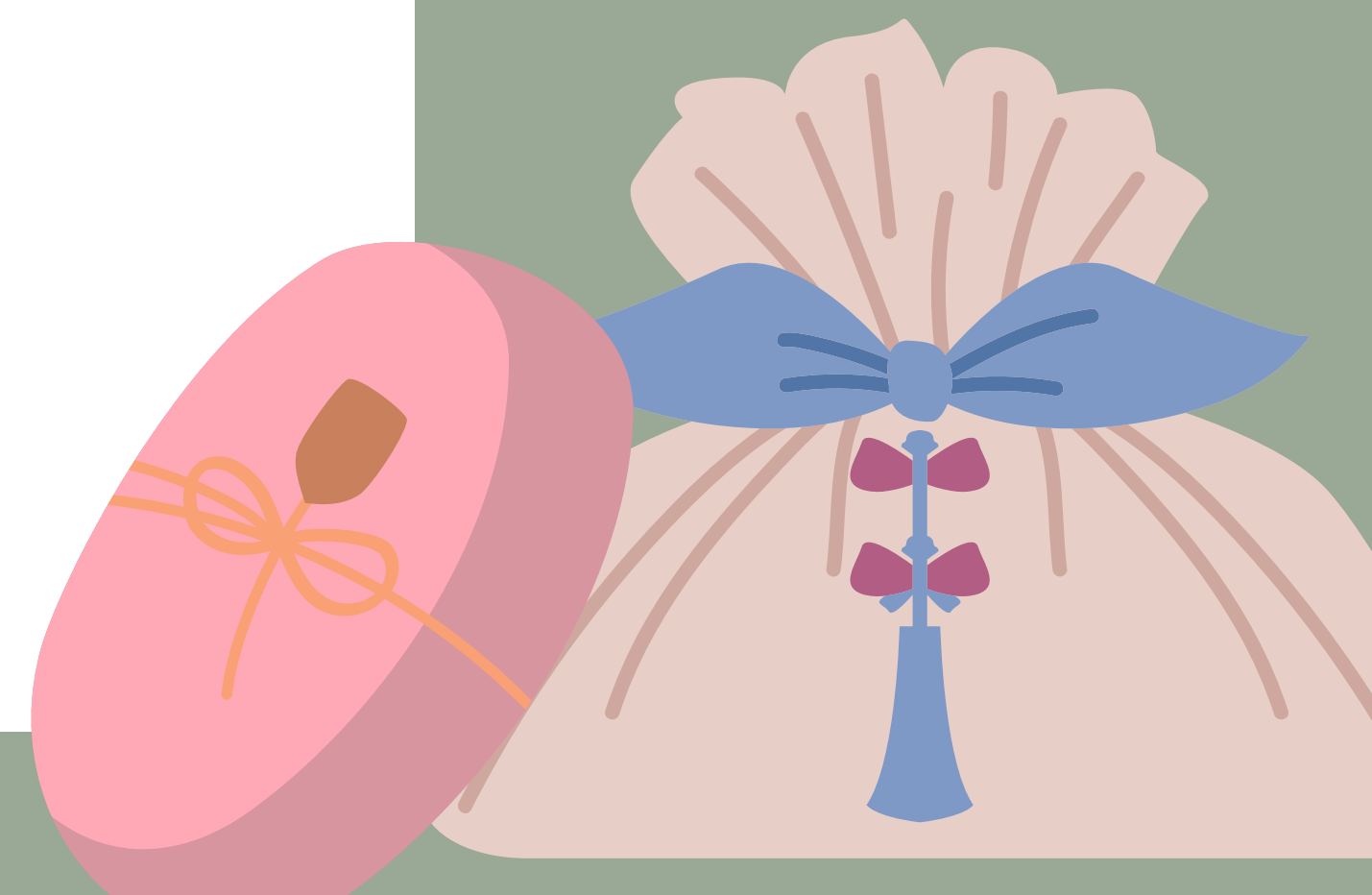
vyrobiť si darčkovú tašku (inšpirácia ako na to)

vytvoriť si menovky

znovupoužívať krabičky

používať látkové vrecúška

NEBALIŤ DARČEKY VÔBEC

SVIATOČNÉ BALÍČKY

Do tejto kategórie spadajú aj adventné kalendáre a mikulášske balíčky, či odmeny pre kupačov na veľkú noc a pod.

Všimli ste si koľko obalov sa minie počas týchto období. Rôzne špeciálne edície bežných sladkostí ktoré majú na sebe vrstvy pre čo najväčší efekt. Stačí tak málo a balenia aj cukrovinky si môžeme vytvoriť sami. Pripravíme pritom verzie, ktoré nám alebo obdarovanému chutia.

Skúsme Mikulášske balíčky nahradiť sklenenou nádobkou naplnenou cukrovinkami či sušeným ovocím z bezobalového obchodu. Ušime si látkové vrecúško zo starej záclony, ktoré po konzumácii cukroviniiek môžeme použiť v obchode ako alternatívu k jednorázovým vrecúškam.

Podobný princíp môžeme využiť pri darčkových košoch, odmenách pre kupačov, či bonboniérach.

ADVENTNÉ KALENDÁRĚ

K čakaniu na Vianoce neodmysliteľne patrí aj adventný kalendár.

Aj tie si môžeme tiež vyrobiť. Môžeme použiť rolky od toaletného papiera, v ktorých skryjeme drobné odmeny.

Papierové vrecúška naplniť nebaleným sušeným ovocím, cukrovinkami z bezobalových obchodov alebo tými doma vytvorenými a poukladať či. Drobnosti v adventných kalendároch môžeme vymeniť za

Inšpirácie [nájdete tu](#).

Ale môžeme skúsiť aj obrátené kalendáre, kedy budete do krabice ukladať veci (napr. hračky, oblečenie, knihy), ktoré nepotrebujeme a na Vianoce ich podarujeme.

Z M Y S L U P L N É D A R Č E K Y

Darmi sa snažíme dať vedieť obdarovanému, že nám na ňom záleží.

Čo robiť v prípade keď nevieme aký dar zvoliť?

Ak sa chceme správať aj v tomto smere čo najviac zodpovedne a odpad nevytvárať a to nielen balením ale aj samotným darom. Ideálne je zistiť čo si obdarovaný želá (pozorovaním, alebo sa priamo opýtať) a darom ho prekvapiť.

Ak takú príležitosť nemáme, môžeme ho obdarovať peniazmi alebo poukážkou, aby si zaobstaral čo potrebuje. Ako darovať peniaze kreatívnym spôsobom sa dozviete tu.

Samotný dar však nemusí byť hmotný (môžete darovať zážitok) a dokonca nemusí byť smerovaný ani priamo na nás. Môžeme sa inšpirovať ľuďmi, ktorí si ako dar želajú že v ich mene pomôžete charitatívnej organizácii.

Z M Y S Ľ U P L N É D A R Č E K Y

Snažme sa vyhnúť darom, ktoré budú len tak ležať na policičke alebo v skrini. Pamätajme že dar nemá potešiť nás ale obdarovaného.

Ako darcovia neberme osobne keď obdarovaní nemá pre dané veci využitie a rozhodne sa ich posunúť ďalej. Určite nájde niekoho koho poteší a zároveň sa náš dar využije.

Naučme sa aj odmietať rôzne darčeky a zberateľské predmety v obchodoch pri nákupoch. Často ide len o kampaň ako vás motivovať k nákupu vecí a doma sa nám hromadí množstvo predmetov, ktoré nepotrebujeme.

